

بررسی ساختار الکترونیکی سلول های خورشیدی

فهرست مطالب

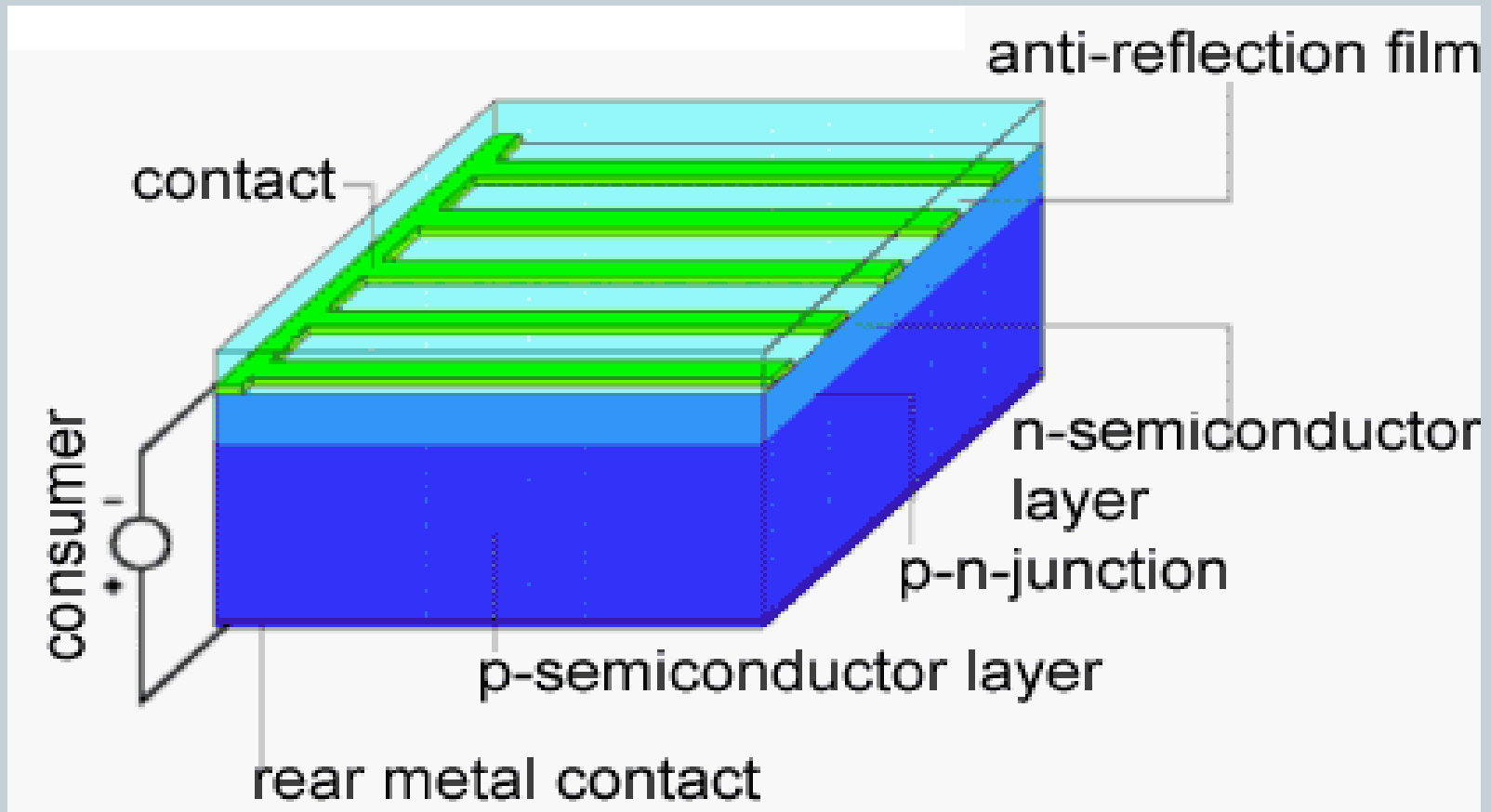

- مقدمه
- طیف خورشید
- گپ انرژی
- تولید جریان الکتریکی
- پیوند $p - n$
- مشخصه $I - V$
- مدار معادل یک سلول خورشیدی
- راه های افزایش بازده سلول های خورشیدی
  - انتخاب ماده مناسب
  - استفاده از روکش ضد انعکاس مناسب
  - سلول های خورشیدی با ساختار متوالی (tandem)
  - استفاده از متمرکز کننده ها
- انواع سلول های خورشیدی

مقدمه

- سلول خورشیدی ساده از یک پیوند $p - n$ به صورت زیر تشکیل شده است

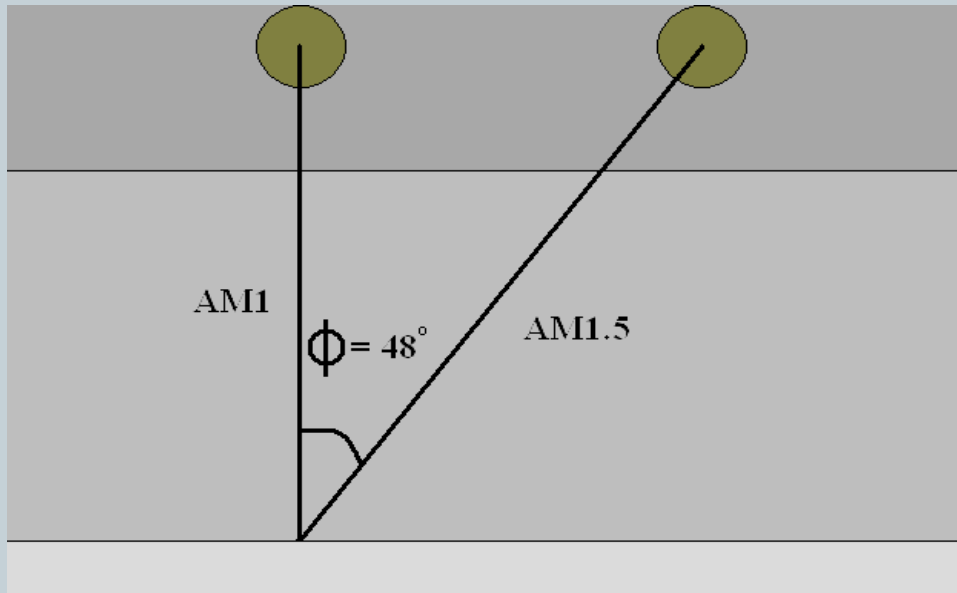

طیف خورشید

Airmass (AM)

- نسبت طول مسیر نوری برای نور از یک منبع آسمانی به زمین نسبت به حالت عمود بر سطح زمین Airmass نامیده می شود.

$$AM = \frac{1}{\cos \theta}$$

- AM0: تشعشع خورشیدی در بیرون اتمسفر زمین
- AM1: تشعشع خورشید زمانی که دقیقا بالای سر ماست. (تابش عمودی از خط الراس)
- AM1.5: تشعشع خورشید زمانی که محل خورشید با خط الراس زاویه ۴۸ درجه ایجاد می کند.

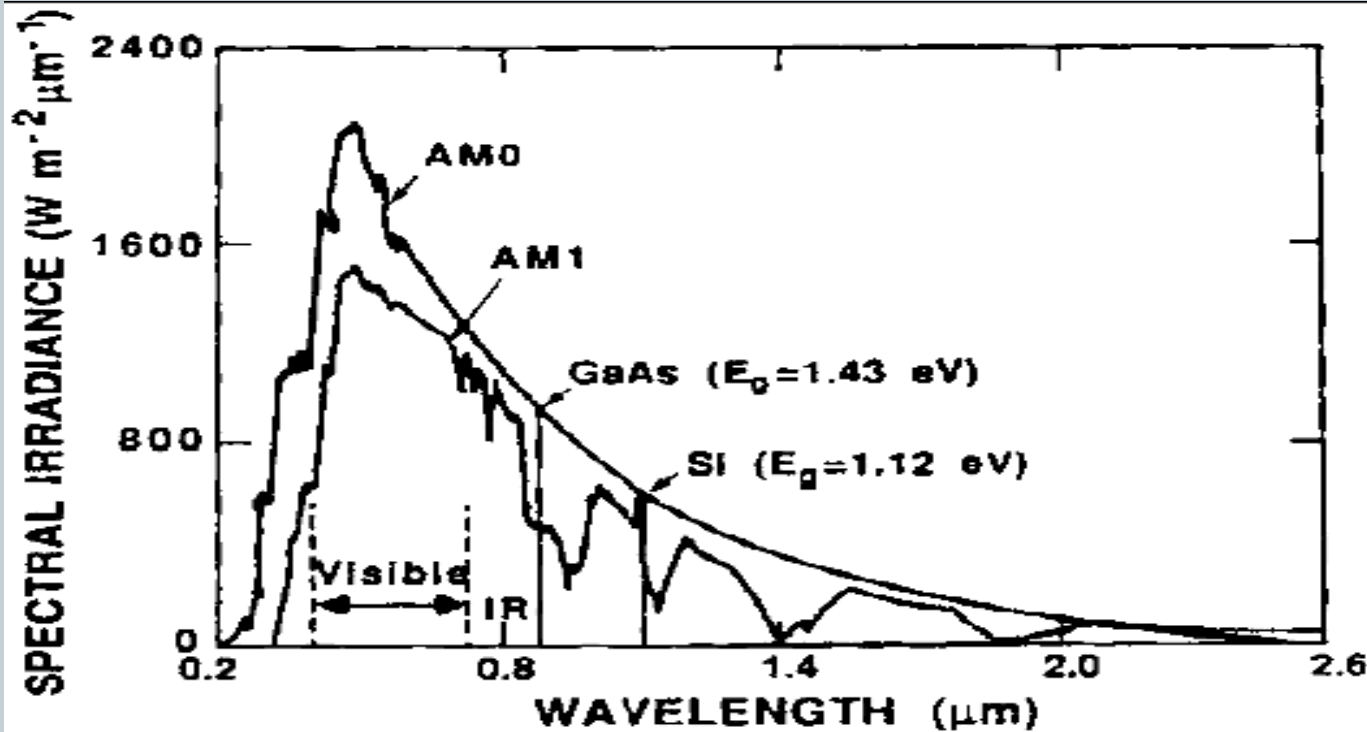
طیف خورشید (ادامه)

• توان تابشی خورشید:

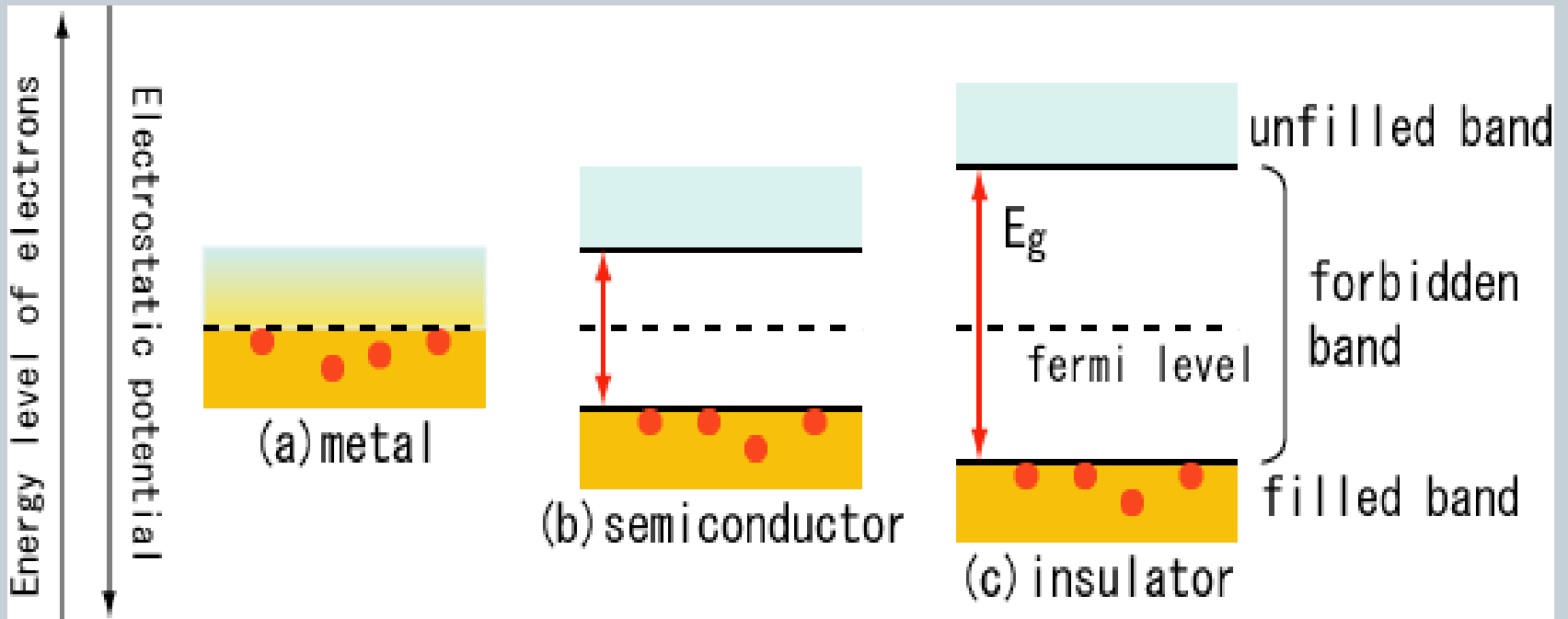
□ برای AM0 : 1366 W/m²

□ برای AM1 : 925 W/m²

گپ انرژی

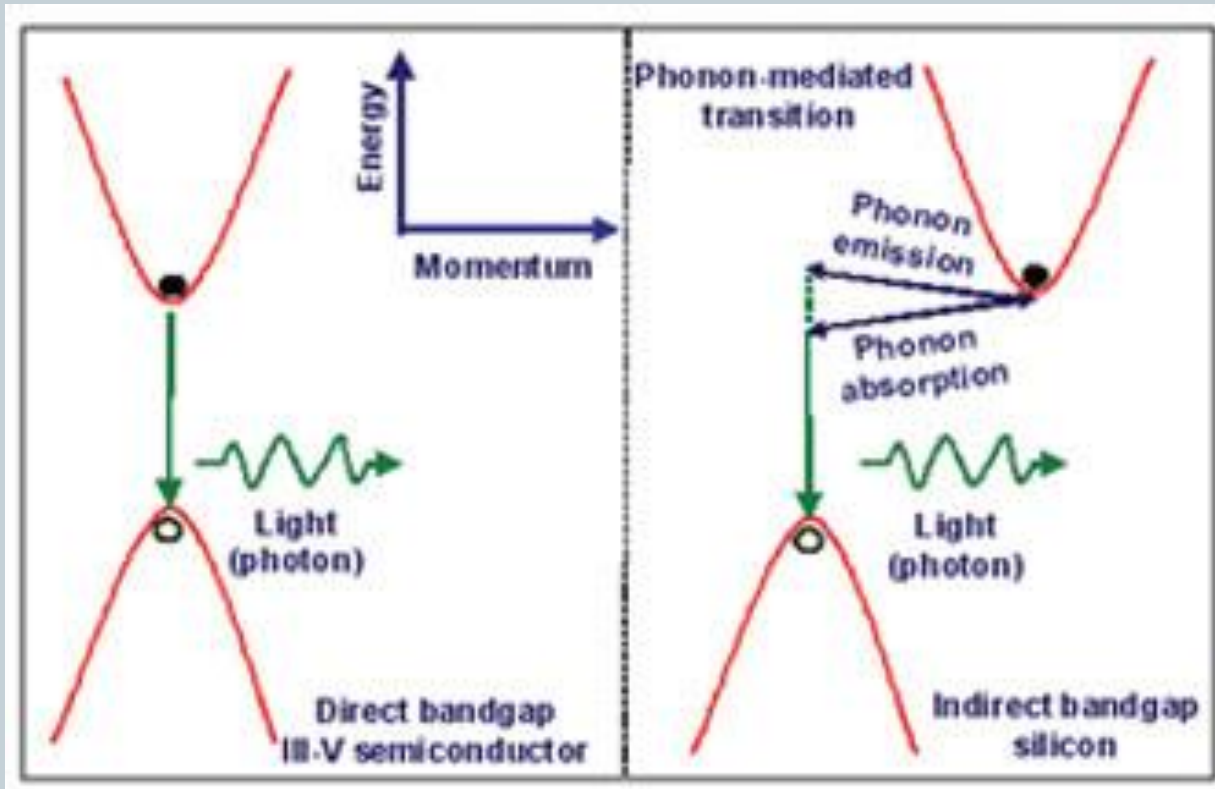
- مواد هادی گپ انرژی ندارند

گپ انرژی (ادامه)

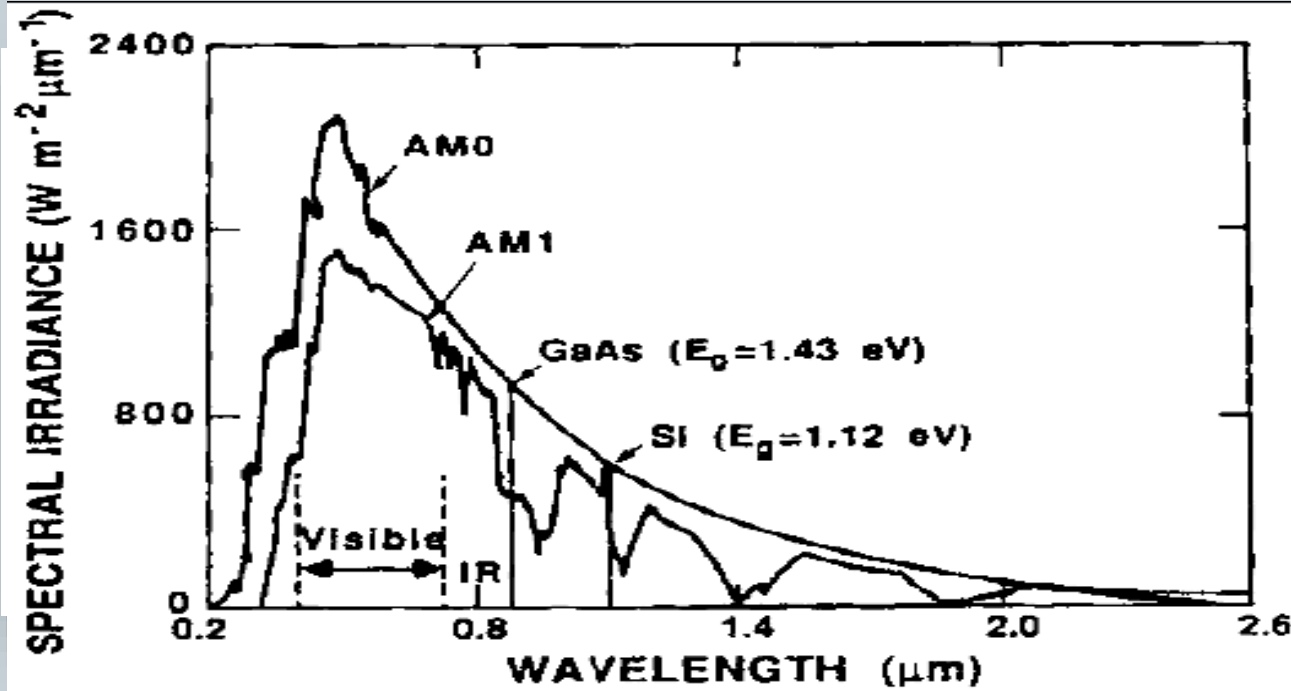

- مواد با گپ انرژی مستقیم و غیر مستقیم

گپ انرژی (ادامہ)

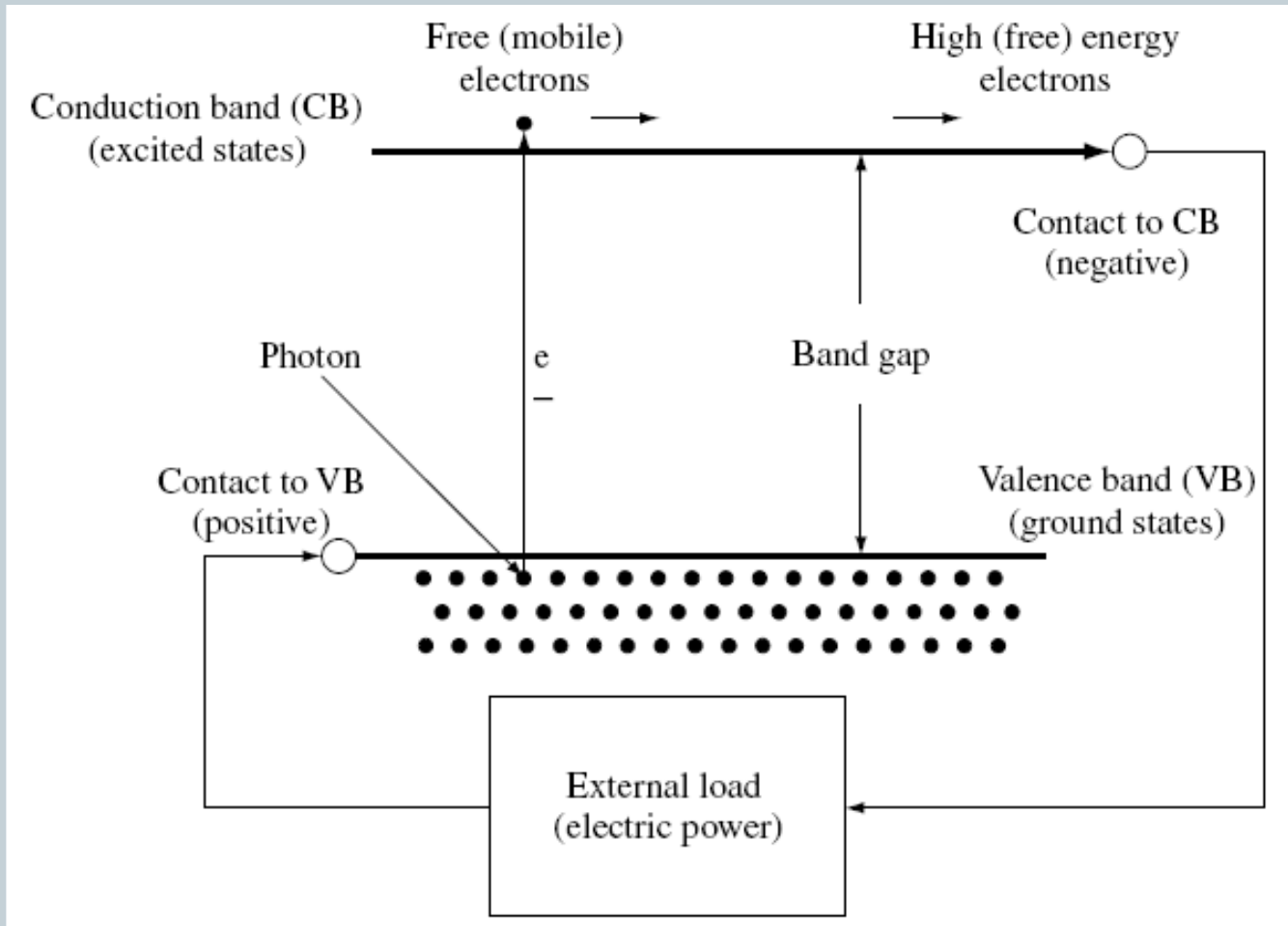
• جذب نور

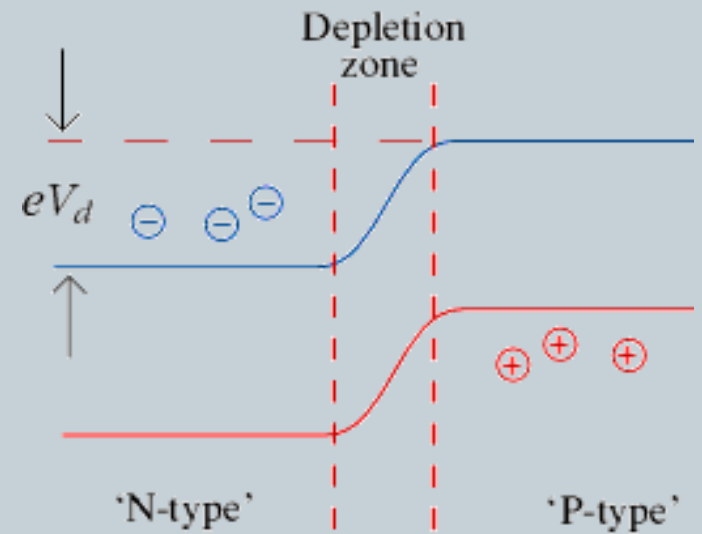
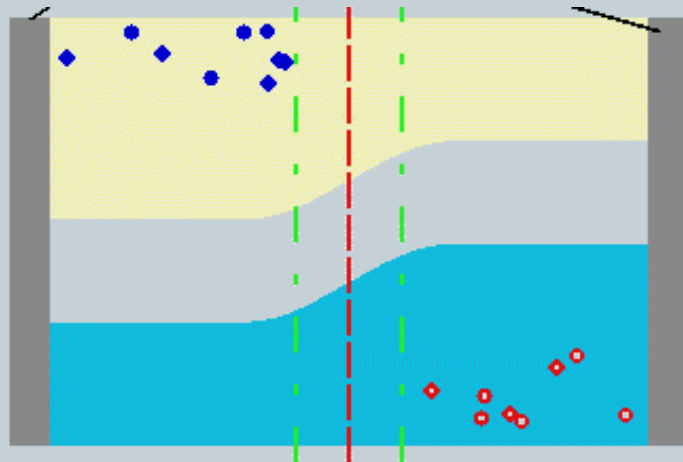
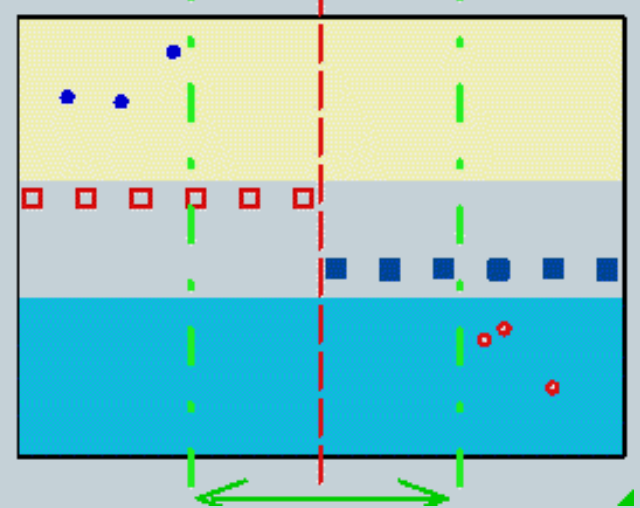
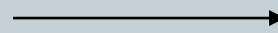
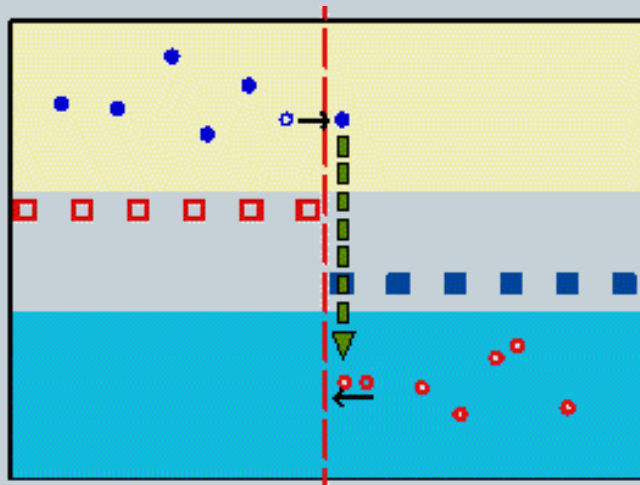
$$E \geq E_g \Rightarrow h\omega \geq E_g \Rightarrow \lambda(\mu m) \leq \frac{1.24}{E_g(eV)}$$

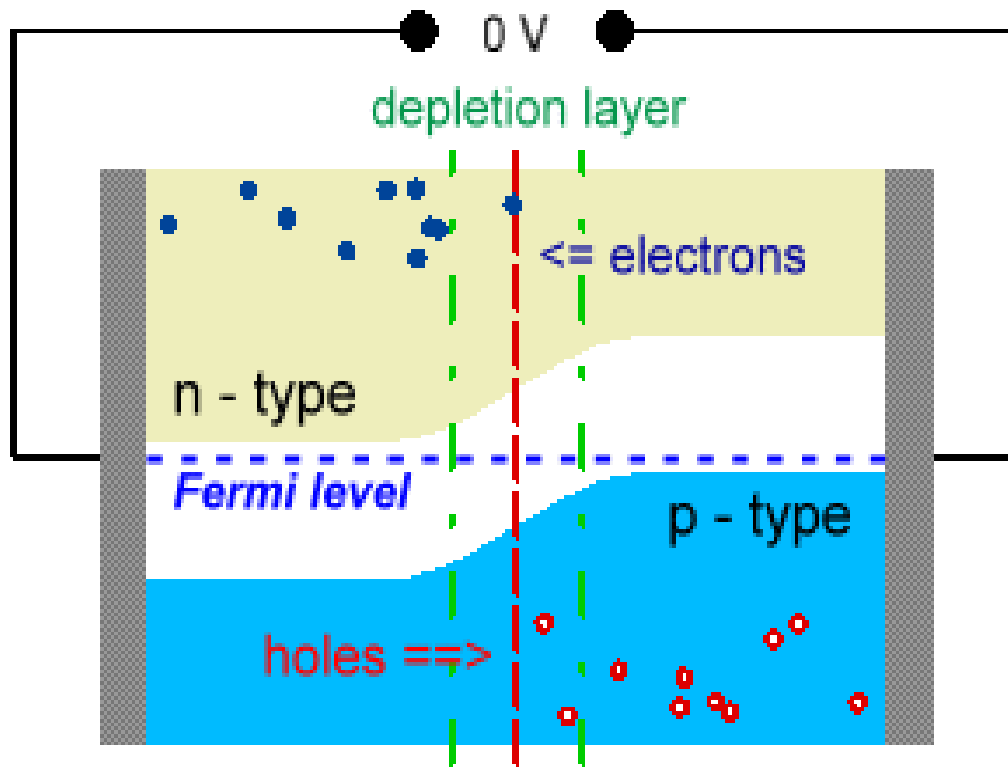
تولید جریان الکتریکی

پیوند p-n

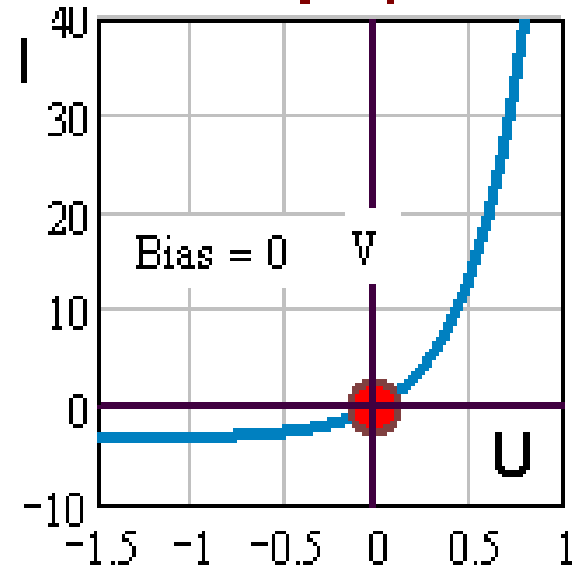

پیوند p-n

n-p Diode

Shockley equation

مشخصه I - V

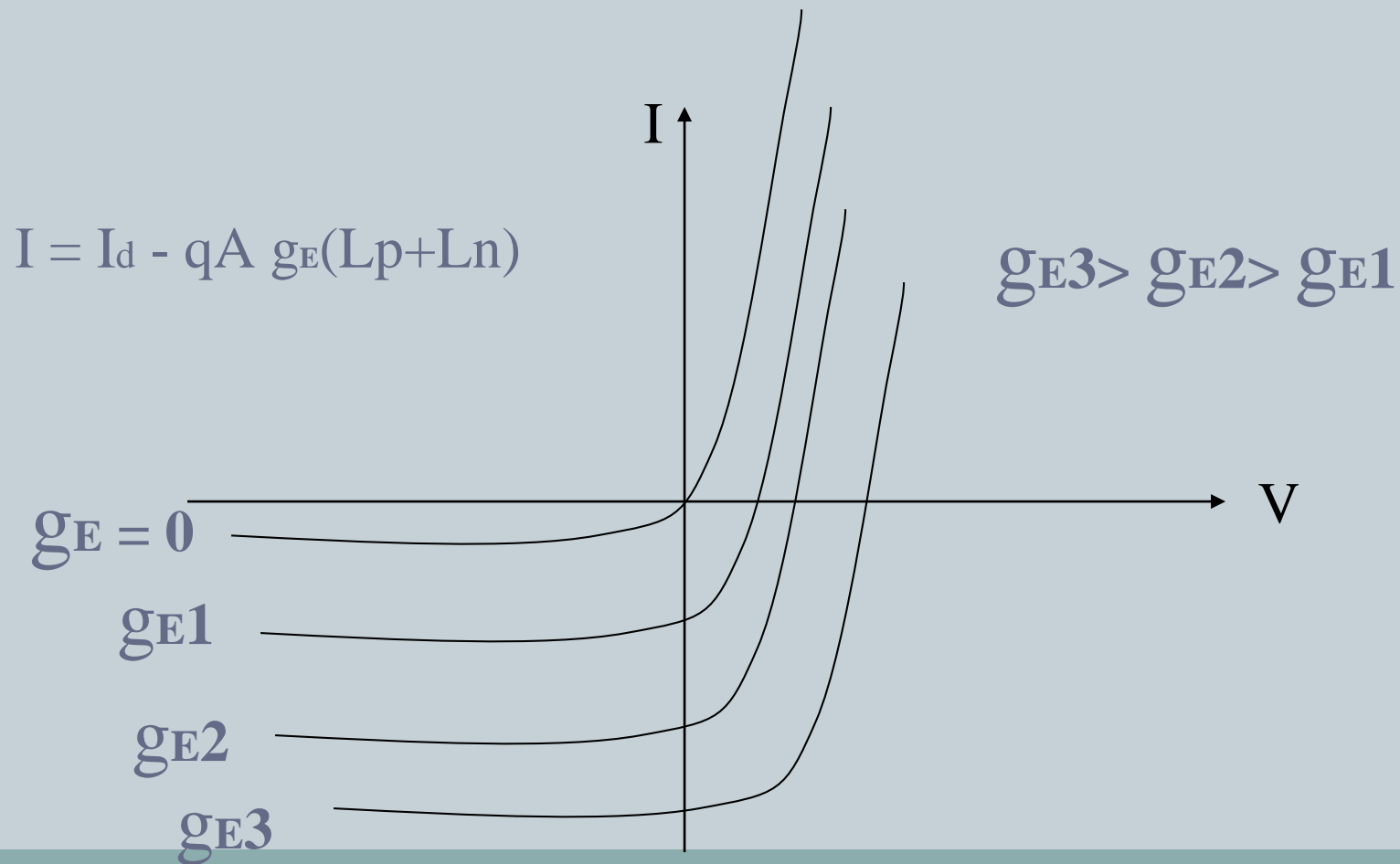

- زمانی که فوتون هایی با انرژی $h\nu \geq E_g$ به یک پیوند p-n می تابد جریان حاصل از حامل های تولید شده به صورت زیر خواهد بود:

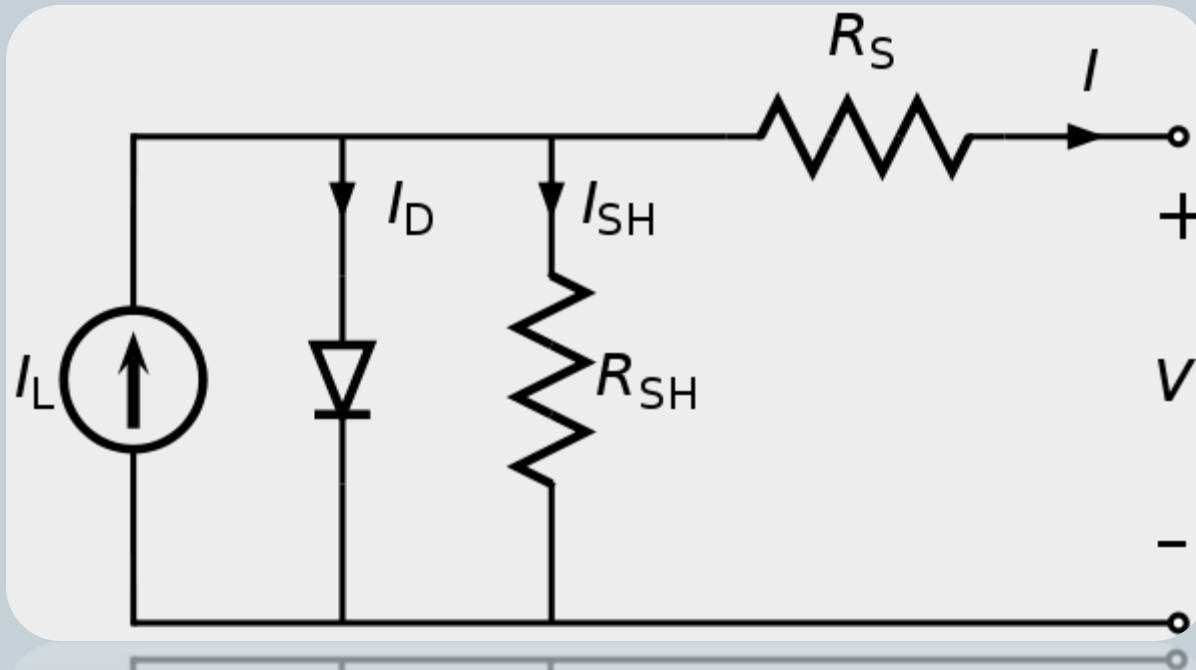
$$I = I_d - qA g_E(L_p + L_n)$$

- I_d : جریان تاریک
- g_E : نرخ بازترکیب الکترون - حفره

مشخصه I - V (ادامه)

مدار معادل یک سلول خورشیدی

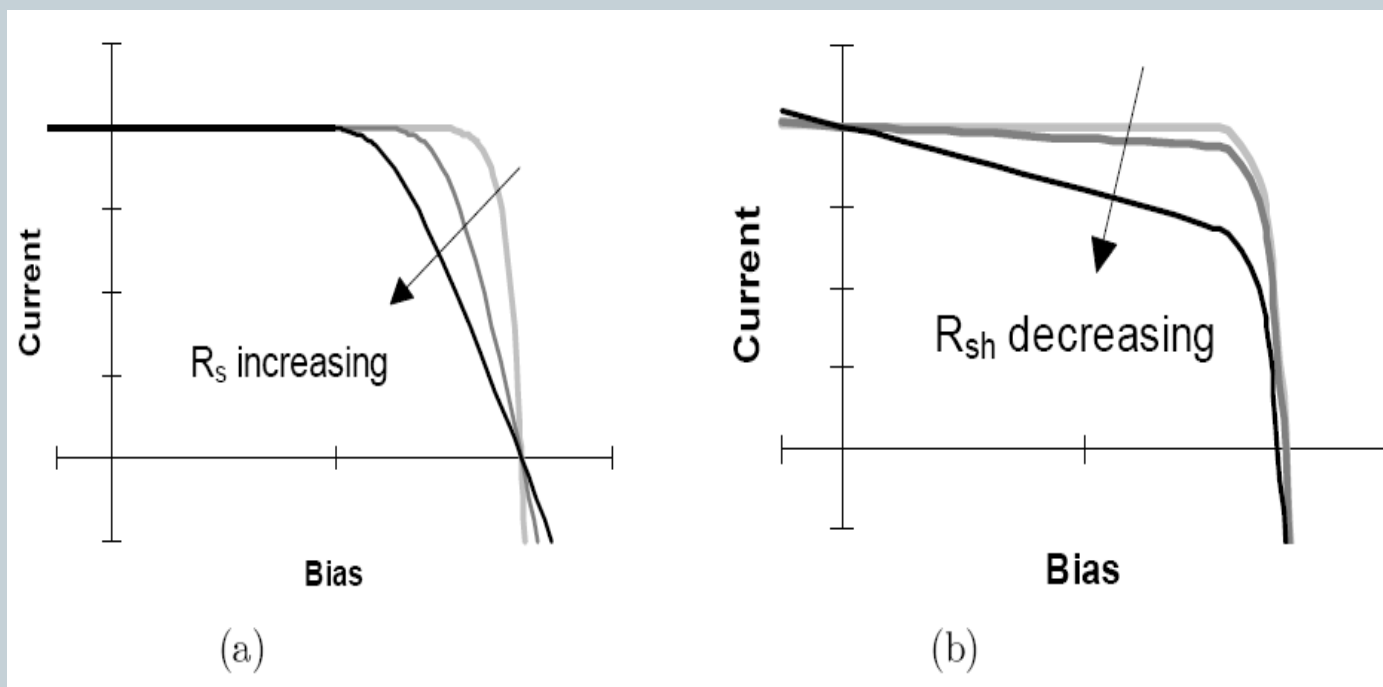

- مقاومت سری از مقاومت ماده سلول در برابر شارش جریان، مخصوصا از طریق سطح بالایی به اتصالات، و همچنین اتصالات مقاومتی است. مقاومت سری در چگالی جریان های بالا، برای مثال تحت نور متمرکز شده یک مشکل خاص به شمار می رود.
- مقاومت موازی در اثر نشت جریان از طریق سلول در اطراف لبه های قطعه ایجاد می شود.

مدار معادل یک سلول خورشیدی (ادامه)

- هنگامی که R_{SH} کاهش می یابد، مقدار V_{OC} افت می کند در حالی که به طور مشابه، افزایش R_S باعث کاهش I_{SC} می گردد.

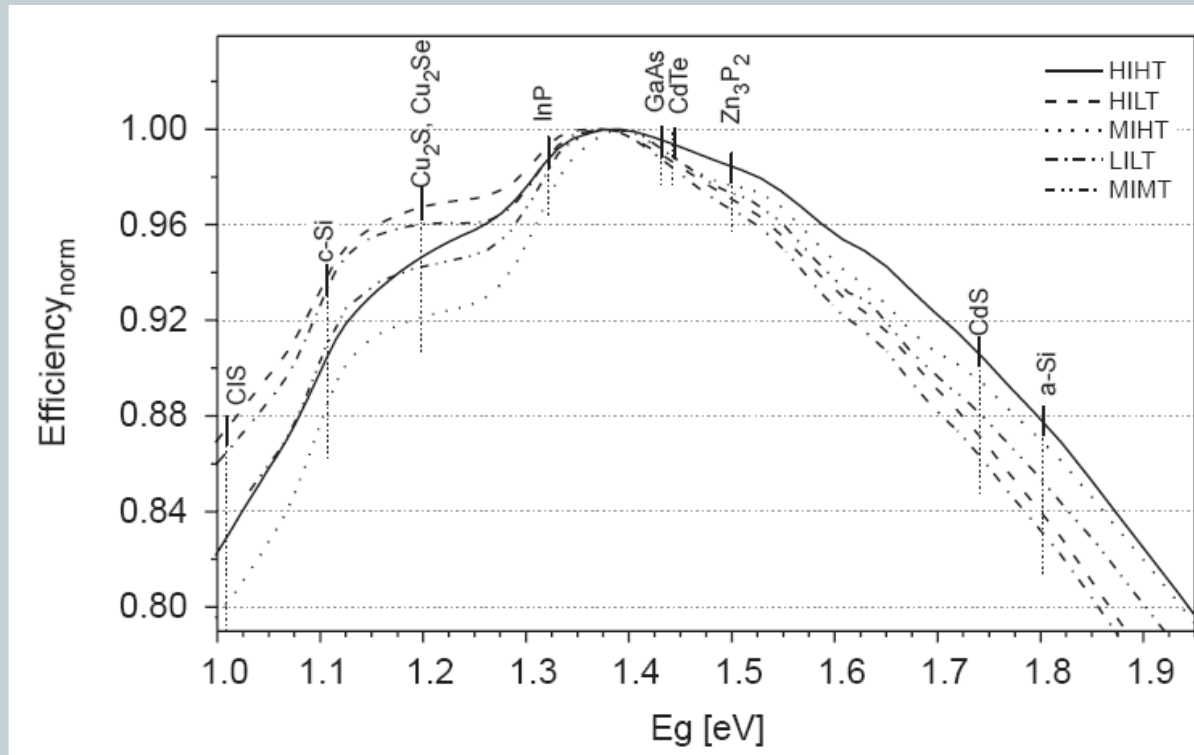

- در نهایت کاهش مقاومت موازی و افزایش مقاومت سری باعث کاهش توان ماکزیمم خواهد بود.

راه های افزایش بازده سلول های خورشیدی

(۱) انتخاب ماده مناسب

• مواد دارای گپ انرژی مستقیم مناسب تر هستند.

• گپ انرژی بهینه : 1.39eV

راه های افزایش بازده سلول های خورشیدی (ادامه)

(۲) روکش ضد انعکاس

- مواد با گاف انرژی بالا مثل SiO_2 ، Ta_2O_5 و Si_3N_4

تلفات بازتابش یک سلول سیلیکونی

- بدون روکش ضد انعکاس: ۳۵٪

- با ۱۱۰nm روکش SiO_2 تلفات بازتابش ۷٪

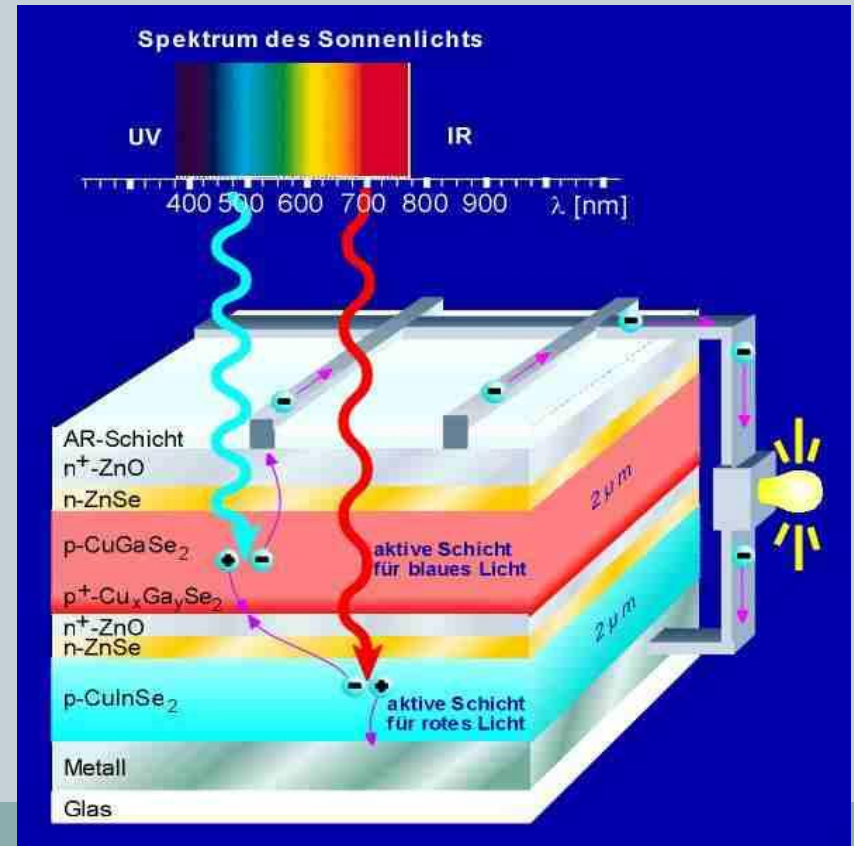
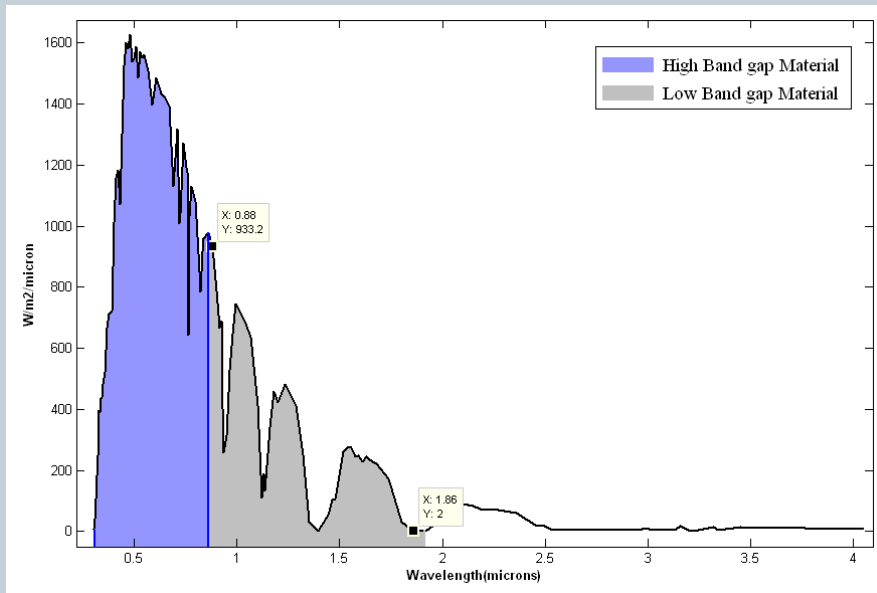
- با ۷۰nm روکش Ta_2O_5 تلفات بازتابش ۵٪

راه های افزایش بازده سلول های خورشیدی (ادامه)

۱۷

۳) سلول های خورشیدی Tandem

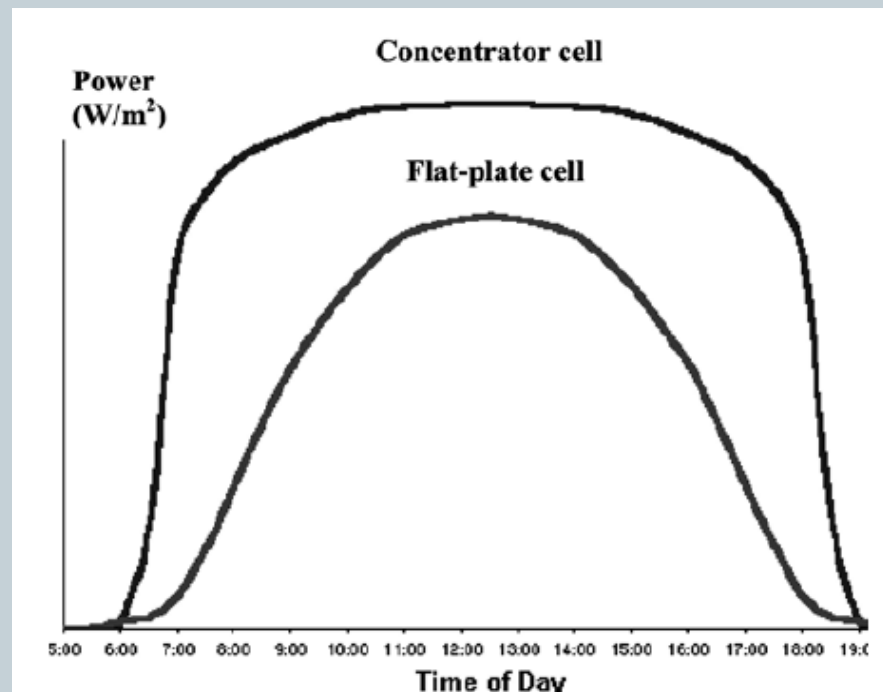
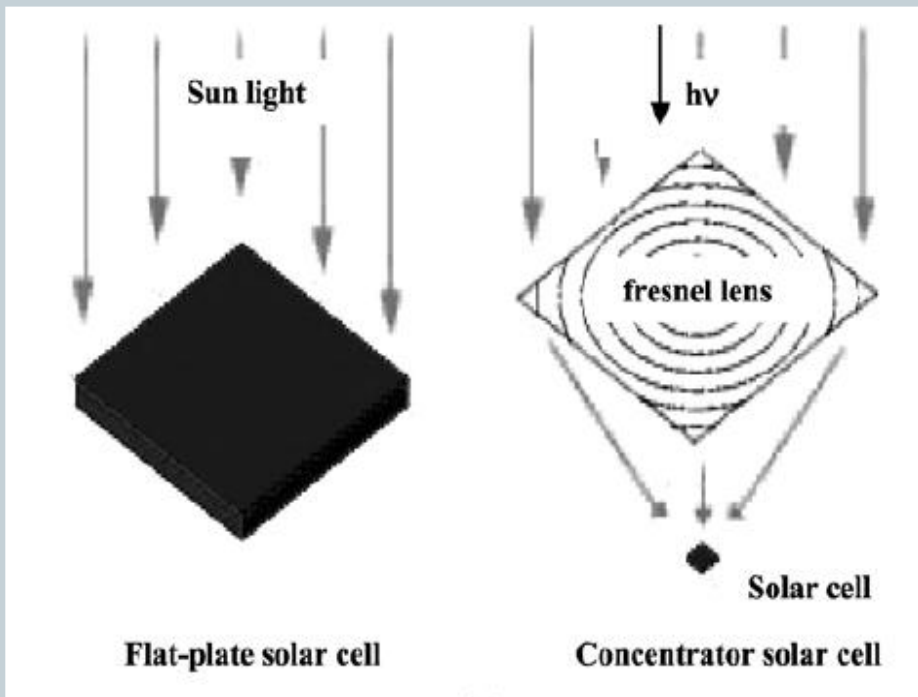
متشکل از چندین لایه پیوند p - n روی هم برای افزایش بازده

راه های افزایش بازده سلول های خورشیدی (ادامه)

۴) استفاده از متمرکز کننده ها

انواع سلول های خورشیدی

۱) سلول های خورشیدی مبتنی بر سیلیکون کریستالی

- سیلیکون تک کریستالی (c-Si)

□ سلول های ویفر تک کریستالی گران هستند.

□ چون آنها از شمش های خام استوانه ای بریده می شوند، به طور کامل یک ماژول سلول خورشیدی مربعی را پوشش نمی دهند.

بنابراین اکثر پنل های c-Si دارای فواصل پوشیده نشده ای در چهار گوشه سلول ها هستند.

- سیلیکون پلی کریستالی (poly-Si) یا چند کریستالی (mc-Si)

□ از شمش های خام مربعی قالب بندی شده بلوک های بزرگی از سیلیکون مذاب ساخته می شود که به طور دقیق سرد شده و جامد شده اند.

□ سلول های پلی کریستالی نسبت به حالت قبلی هزینه کمتری دارند ولی بازده پایینی نیز دارند.

□ میزان فروش این سلول ها نسبت به قبلی بیشتر است.

انواع سلول های خورشیدی (ادامه)

۲) سلول های خورشیدی مبتنی بر سیلیکون لایه نازک غیر کریستالی (آمورف)

- هزینه پایین یکی از مزایای سلول های خورشیدی برپایه سیلیکون آمورف (a-Si) می باشد.
- دو جزء اصلی آلیاژ a-Si، سیلیکون و هیدروژن است.
- مشخصه یک آلیاژ a-Si داشتن ضریب جذب بالاست. تنها یک لایه نازک برای جذب نور نیاز است و این باعث کاهش هزینه مواد می شود.
- بازده تبدیل خوب مزیت دیگر سلول های خورشیدی برپایه سیلیکون آمورف است.

انواع سلول های خورشیدی (ادامه)

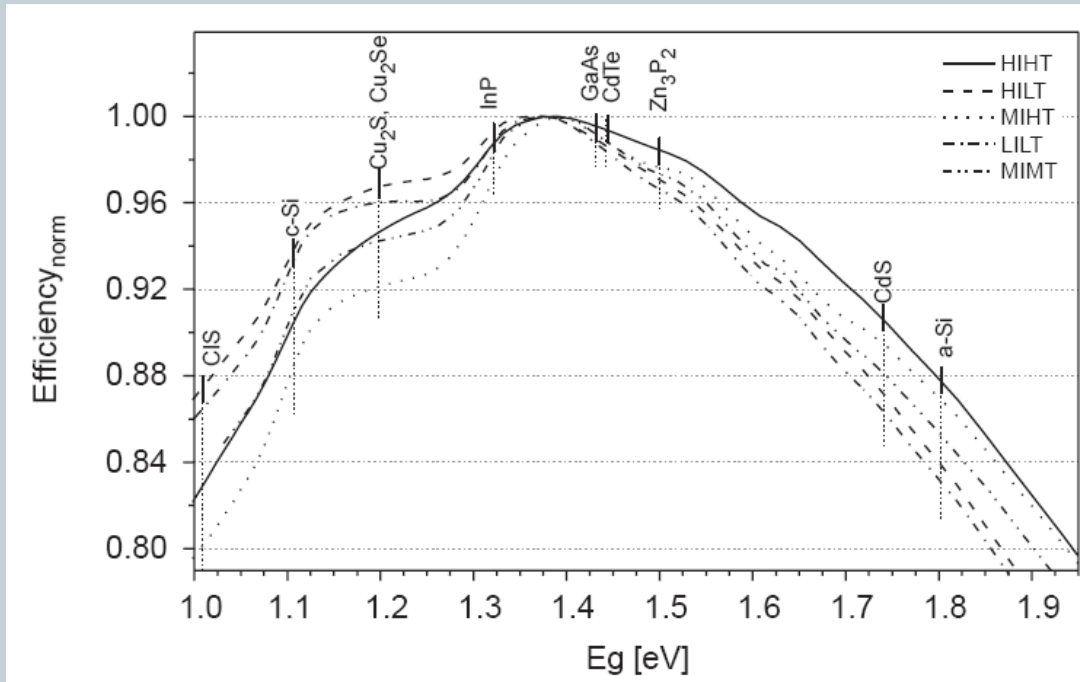

۳) سلول های خورشیدی مبتنی بر مواد آلی

- سلولهای خورشیدی ساخته شده از مواد آلی در مقایسه با همتایان دیگر خود بازده بسیار کمتری دارند.
- اما به دلیل هزینه ساخت پایین و همچنین قابلیت هایی مانند انعطاف پذیری برای مصارف غیرصنعتی مناسب هستند.
- شارژر موبایل قابل حمل، کار گذاشتن باطری ها در سطوح دارای انحناء مانند بدنه ماشین ها و حتی استفاده از آنها در لباس ها از مصارفی است که برای سلولهای خورشیدی آلی (ارگانیک) پیش بینی می شود.
- ساخت سلولهای خورشیدی آلی از دهه ۷۰ میلادی مورد تحقیق و بررسی علمی قرار گرفته است ولی هنوز نمونه بازاری آن ساخته نشده است.

انواع سلول های خورشیدی (ادامه)

● (۴) سلول های خورشیدی مبتنی بر GaAs

● حد Shockley-Queisser

● حد کارنو

● (۵) نسل سوم سلول های خورشیدی (سلول های مبتنی بر چاه ها و نقاط کوانتومی، حامل های داغ و سلول های متوالی)

با تشکر از توجه شما

???